

TELEGRAFUL ROMAN.

Nr. 31. ANUL XII.

Sabiu, in 16 Aprile 1864.

Telegrafulu iese de doua ori pe septemana: joi si Dumineca. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la espeditura foiei; pe afara la c. r. poste, cu bani gat'a, prin scrisori francate, adresate catre espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. ear' pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru inteia ora cu 7. cr. sirulu cu litero mici, pentru a doua ora cu 5 1/2 cr. s. pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. fa

Marti in 10 Maiu cal. nou a. c., se va tine siedinti'a lunaria a Comitetului Asociatiunei transilvane.

DD. membrii respectivi suntu poftiti cu tota onorea a lua parte la aceasi.

Dela Comitetulu Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu.

Sabiu in 25 Apriliu 1864.

Sinodulu.

Siedinti'a VII. si cea din urma, tinuta Sambata in 28 Martiu 1864.

Escellenti'a Sea D. Presiedinte, invitatu prin o deputatiune din cleru si mirenime, si priimitu cu acclamatiuni de bucuria si veneratiune, deschide siedinti'a la 9 ore dimineti'a.

Nainte de citirea protocolului siedintiei din urma d. Maccellariu cere cuventu, si se roga, ca sinodulu sa decida a se citi si verificu protocolulu numai la capetulu siedintiei, ori mai bine inca a se alege o comisiune pentru verificarea lui, caci multoru membrii sinodali se pare, ca le suntu numerate inca si minutele petrecerei aici. (Bravo!) D. Presiedinte: Sub nrulu 22 alu protocolului sinodului s'a priimitu opiniunea comisiunei sinodale, ca dens'a priimesce cu unanimitate proiectulu de regulamentu, precumu si sistem'a si impartirea materialului din acelasi, de ore ce vede intr'ensulu desvoltata si asigurata autonomi'a bisericeii in tote partile ei, in intelesulu canoneloru si institutiunilor bisericesci; mai departe, ca comisiunea recunosce obligatore numai acea parte a proiectului, carea atinge dieces'a reprezentata prin acestu sinodu, ear partile, ce se atingu de mitropoli'a intreaga, ca unu obiectu, ce cade in competinti'a unu sinodu mitropolitanu, le privesce deocamdata numai ca proiectu din partea sinodului, — din care cauza apoi sinodulu a si pertractatu numai obiectele atingatore de eparchia, ear cele privitore la o mitropolia romana infintienda le-a precisatu numai in mai multe puncte. Este de lipsa dar, ca sinodulu sa priimesca in regulamentu numai obiectele, ce privescu la organizarea unei eparchii, ca astfelu sa observe strictu acea legalitate, ce si o-a preiplitu dreptu punctu de manecare si dreptu terenu alu seu. Prin urmare propune,

1. ca obiectele pertractande sa le pertracteze Sinodulu numai cu privire la eparchi'a nostra, si

2. sa se impoteresca comisiunea, ca in contielegere cu presidiulu sa stilizeze cele pana acumu adoptate de catra sinodu in acelu modu, carele corespunde organizatiunei unei diecese.

Acest'a crede, ca va fi atat'a mai de lipsa, ca nu cumva sa preocupamu parerile celoralali frati ai nostri, cari inca voru o mitropolia romana, si ca sa nu ni se pota imputa, ca noi amu tractatu de ei fara ei. Impregiurările dar adueu cu sine, ca noi organizatiunea sa o facemu numai pentru bisericeii nostra ardelena; caci cele de lipsa pentru recastigarea mitropoliei nostre se voru face, dupacumu scie Sinodulu, prin o rogare catra Maiestatea Sea. (Sa traiessa!)

Acumu fiindu ca D. Refert. nu e aci, sa se citeasca protocolulu. (Secretarulu Prot. Papiu citeasca protocolulu, care se priimesce fara vre-o observatiune.)

D. Referinte, P. Prot. Hanni'a continua referad'a. La ordine e capu IV. § 123 din proiectu si 128 alu comisiunei (despre sinodulu eparchialu.) Comisiunea a restrinsu §-ulu acest'a la cele doue renduri d'antaiu, care suna asi: Sinodulu eparchialu este adunarea reprezentantiloru clerului si ai poporului eparchialu. (Se priimesce) — § 124 (compunerea sinodului eparchialu) comisiunea l'a stilisatu astfelu: Sinodulu eparchialu se compune si se alege dupa modalitatea cuprinsa in statutulu provisoriu alu soborului

eparchialu din 1860 despre alegerea deputatiloou la soborulu celu d'antaiu alu bisericeii dreptredine ose resaritene din Ardelu. Eara statutulu se dechiara prin acest'a de statutu definitivu pentru alegerea deputatiloru la sinodulu eparchialu. (Se priimesce.) — §§-i 125 si 126 din proiectu comisiunea i-a lasatu afara. (Se priimesce.) — §§-i 127, 128, 129, 130 (130, 131, 132, 133) comisiunea i-a priimitu neschimbati in fondu, lasandu numai afara in 130 cuvintele „si motiuni“, in § 131 schimbandu cuventulu „rugaciune de multiamita“ in „docsologia“, in § 132 lasandu afara cuvintele dela „de si“ pana in capetu, in fine in §. 133 lasandu afara cuventulu „doi.“ — § 134 l'a schimbatu comisiunea astfelu: Episcopulu eparchialu e datoriu a conchiamu in fia care anu odata sinodulu eparchialu, si anume in restempulu din Pasci pana in prim'a Octobre (canonulu VIII alu sinodului ecumenicu VI, si canonulu VI alu sinodului ecumenicu VII), in casuri urgente si mai de multe ori. (Se priimesce.) — § 135 din proiectu se priimesce intregu schimbandu-se numai nrulu §§iloru 103 si 104 in 110 si 111. (Se priimesce.) — § 136 din proiectu (activitate a Sinodului eparchialu) se priimesce, remanendu afara cuventulu „civile“ in punctulu 1; in pct. 2 remanu afara cuvintele „si prezentarea“, in pct. 3 in locu de „tote chipsuiescu“ s'a pusu „facu“, punctele 4, 5, 6, 7 si 8 le-a priimitu comisiunea fara schimbare; punctulu 9 l'a lasatu afara; in punct. 10 in locu de „tineretu“ a pusu „tinerime“; pctele 11, 12, 13, 14, 15 si 16 respective 10 pana in 15 au remasu neschimbate. (Se priimescu.) — § 137 din proiectu, aflandu de lipsa comisiunea, ca sa treca preste tractatulu despre mitropolia si sa vina nemijlocitu la celu despre epitropi'a eparchiala si senatulu scolariu, l'a lasatu afara. (Se priimesce.)

Urméza taierea VI. din proiectu, V. aComisiunei despre epitropi'a eparchiala. § 156 alu proiectului Comisiunea l'a priimitu, lasandu afara numai ce-eace privesce eparchi'a mitropolitana. D. Alduleanu crede, ca Sinodulu administra averea aparchiei intregi, si aci pote fi si avere nemiscatore, carea nu este a Eppului; pentru aceea aru dori a se dice in finea §-lui „la Eparchi'a“ in locu de „la Eppi'a.“ (Se priimesce.) D. Puscariu observa, ca la § 115 s'a vorbitu despre o epitropia parochiala, aici se vorbesce despre cea eparchiala; dar epitropia protopopiala nu este? D. Presiedinte: Nu; deca insa aru fi de lipsa, se va suplini. Si d. Alduleanu e de parerea d-lui Puscariu, si crede, ca sa se ia pentru epitropi'a protopopésca — mutatis mutandis — epitropi'a parochiala dreptu analogia. (Se priimesce.) — § 157 din proiectu, dupa propunerea Comisiunei, va suna: „Epitropii acesti'a se numescu epitropi eparchiali. (Se priimesce.) § 158. Comisiunea l'a schimbatu numai intr'atata, ca 'n locu de „siese“ membri a pusu „trei.“ (Se priimesce.) — § 159 dupa propunerea Comisiunei va suna asi: „Pre personalulu epitropiei eparchiale Palege si re'ntregesce Sinodulu eparchialu.“ (Celelalte remanu afara. Se priimesce.) — § 160 Comisiunea l'a priimitu, schimbandu numai cuvintele „epitropiei“ in „Sinodului eparchialu.“ (Se priimesce.) — § 161 Comisiunea l'a priimitu nestramutatu. (Se priimesce cu modificarea din partea P. Archimandritu Popasu, ca 'n locu de „eparchiotti“, prin cari se potu intielege si preotii, se pune „mireni.“) — § 162 din proiectu Comisiunea si Sinodulu l'a priimitu neschimbatu. Asemenea a priimitu Comisiunea si § 163. D. Alduleanu. Comisiunea a trecut'u cu vederea, ca epitropi'a eparchiala are in adminisratiunea sea si banii Eparchiei, nu numai ai Episcopiei, si acest'a aru dori a se adange la § prin cuvintele „respectiv ai Eparchiei.“ (Se priimesce.) § 164 Comisiunea l'a priimitu neschimbatu. D. Bolog'a. Intr'unulu din §-ii premergatori amu vorbitu despre datorinti'a Episco-

pului de a-si lua unu economu si unu protodiaconu, caror'a sa li se dea cutare lucru spre ingrijire. Suntu aceste lucruri curatu episcopesci? D. Aldulea. Epitropii iau averea dupa inventariu, acestia o predau Episcopului, si apoi acest'a o predă economului si protodiaconului.— D. Dr. Glodariu. Póte cine-va, venindu Episcopu intr'o eparchia, sa aiba averea sea propria privata, carea nu va sa o amestece cu averea eparchiei. O astfelu de avere privata, deca Episcopulu nu o-a consacratu eparchiei, densulu trebuie sa si-o póta si administrá independinte de eparchia. Aru trebú dar sa diferim intre averea obstésca eparchiala si intre cea privata a Episcopului. D. Presiedinte crede, ca ceva precisatu si prefiptu in canóne nu mai e de lipsa a se pune in acestu organismu. Canónele ducu chiaru si limpede, ca deca Episcopulu vine intr'o eparchia si aduce cu sine averea sea privata (Dr. Mesiot a: Dela parinti ori agonisita, totu atát'a) si nu arata eparchiei averea acést'a, prin insasi nearetarea acést'a indata ce móre— cu séu fara diéta— averea devine a eparchiei. Ear deca Episcopulu arata eparchiei averea sea miscatóre séu nemiscatóre, apoi acést'a se ia la protocolu, si asupr'a unei asemenea averi are dreptulu de a dispune si pe tempulu dupa mórtea sea. Deca nu-si arata averea si nu face protocolu despre ea, atunci obit in rem dejudicatam. D. Macellariu cu atát'a mai vertosu afla potrivita observatiunea d-lui Glodariu, cáci, precumu si-aduce aminte, s'au aflatu si unii de aceia, cari au disu, ca canonulu acél'a nu are intrare in Ardealu; de aceea o sprijinesce. D. Gaitanu afla de prisosu citarea canonului, de óre ce Esc. Sea D. Presiedinte prin cele díse mai susu au espusu de ajunsu starea lucrului D. Presiedinte. Din pct. de vedere juridicu luandu-se, ori ce testamentu ori e compusu dupa legile prescise, ori nu. Acést'a o judeca judecatorii mai nainte de tóte; si deca afla ca testamentulu e compusu pe cale legala, acél'a in tóte partile sele se pune in lucrare, ear deca nu, totu judecatorii hotaresce, ce are de a urmá mai departe. D. Alduleanu chiama atentúnea adunárei asupr'a impregiurárei aceleia, ca motiunea D-lui Dr. Glodariu privesce la altu obiectu, ear nu la celu cuprinsu in §ulu acést'a.— §§ii 165, 166 si 167 din proiectu comisiunea i-a priimitu nemodificati. La propunerea D-lui Macellariu in § 167 remáne afara cuventulu „sigilulu“.— § 168 comisiunea l'a priimitu neschimbatu, asomenea si Sinodulu.— La § 169 (chiamarea epitropiei) in pctulu 1. s'a pusu in locu de „respectiva“ „eparchiala“; pctele 2, 3 si 4 se priimescu nedebatute; la pctulu 5 propune D. Dr. Glodariu a se adauge dupa „Consistoriulu“ „generalu“, ceea ce D. Gaitanu nu afla de lipsa; cáci in Consistoriu suntu membrii putini. D. Alduleanu stiliséza pctulu 5 asiá: „A tine siedintie de dóue ori pe anu; cerendu insa trebuinti'a, si mai de multe ori. D. Presiedinte. Acést'a se intielege de sine. P. Pope'a. S'aru intielege, candu s'aru adauge: Celu putínu de dóue ori.“ D. Alduleanu aru dorí a se díce in locu de „Consistoriulu“ „Sinodulu eparchialu“ D. Gaitanu. S'aru poté díce amendóne: „Consistoriulu, si acést'a sinodulu eparchialu.“ D. Bolog'a. Mai bine aru fi sa se díca: „Consistoriulu si la tempulu seu Sinodulu eparchialu.“ (Se priimesce.) Punctu 6 si 7 se priimescu de comisiune neschimbate. (Se priimescu.) — § 170 se priimesce, schimbandu-se nrulu 117 in nrulu 116, si la propunerea d-lui Bolog'a lasandu-se afara cuventulu „i.“ — §§-ii 171 si 172 comisiunea i-a priimitu neschimbati. (Se priimescu.) — § 173 din proiectu comisiunea l'a lasatu afara. (Se priimesce.) — § 174 comisiunea l'a stilisatu asiá: Eara la reposarea Episcopului, Consistoriulu, Epitropi'a si Senatulu scolasticu eparchialu suntu datori a desemná câte doi membrii din sinulu seu, cari sa fia insarcinati, a pazi la ór'a mortii Episcopului, carea urmándu“ etc. cá in proiectu. D. Dr. Glodariu in locu de „posesiune“ aru pune „proprietate.“ D. Alduleanu: mai bine sa se puna amendóne, cáci posesiunea e mai multu decátu proprietatea. D. Macellariu e de parere, ca pasagiulu: „Si sa se ferésca de cheltuieli zadarnice si lucurióse“, sa remána afara; pentru ca acést'a aru poté dá ansa la unele frecári. D. Presiedinte. Pentru Ungari'a esista in privinti'a acést'a mai multe ordinatiuni imperatesci. De altmintrea Esc. Sea n'are nimicu in contra, deca se va lasá afara; dar apoi aru dorí, cá lângá substantivulu „ingropaciune“ sa se adanga adiectivulu „cuvinciósá.“ (Se priimesce.)

Urméza tractatulu despre Senatulu scolariu, cu a cáru referada este insarcinatu D. Directoru gimnasialu Munteanu.

D. Munteanu: Taierea VII, respective VI: despre Senatulu scolariu. § 175 din proiectu comisiunea l'a priimitu, lasandu afara numai cuvintele: „Archidieceza si.“ (Voci

se priimesce!) D. Dr. Glodariu. Me rogu, nu se póte priimi numai asiá, cáci aci suntu multe de vorbitu. D. Presiedinte. Vetí vorbí, deca vetí fi sprijiniti; deca nu, nu. D. Lengeru aru modificá §-ulu acést'a astfelu: „Senatulu scolariu e acelu organu delegatu alu sinodulu eparchialu si respective archidiecezanu, cáruia i se incredintieza conducerea si administratiunea scóloru confessionale din Eparchia séu Archidieceza.“ Caus'a, ce l'a indemnatu la acésta formulare, e, ca n'a vediatu nicairea infatisiatu unu organu, care sa represente sciintiele la noi, si la acést'a crede a fi chiamatu Senatulu scolariu. D. Munteanu. Prin conducere se intielegu tóte. D. Popescu observa, ca Sinodulu trebuie sa deosebésca si a si deosebitu intre afacerile economice ale scólei, care le-au incredintiatu comitetulu, si intre afacerile, ce se tinu de inspectiune. Inspectiunea este incredintiata unoru organe sustatóre inca, si deca lângá densele amu mai creá inca o autoritate, fara consensulu regimului, amu intimpiná numai dificultáti; deaceea dar crede, ca trebuindu sa remána si de aci incolo organulu de inspectiune de pán'acum, Senatulu scolariu nu va poté fi alt'a decátu unu organu consultativu. D. Alduleanu. Ce a disu d. Lengeru, se cuprinde si in proiectu, numai in mai multi §-i. In §-ulu acést'a vine o definitiune generala; agendele Senatulu scolariu etc. vinu tóte mai tardiu: De aceeasi parere e si d. Presiedinte. Din contra d. dr. Glodariu e de parere, ca tocmai aici aru fi loculu celu mai potrivit, de óre ce cele urmatóre suntu numai deductiuni dintr'aceea, ce definitiunea cuprinde mai pe scurtu. D. Alduleanu. Definitiunea trebuie sa fia in termini generali, cá la motiunile de mai tardiu, ori mai largi, ori mai strimte sa fia aplicabila. Deca s'aru priimi propunerea d. prof. Lengeru, prin acést'a s'aru preocupá motiunile, ce s'aru aduce mai tardiu. D. Gaitanu partinesce stilisarea din proiectu, pentruca d. e. dreptulu de a 'ntroduce cutare séu cutare cárti in scóle va cá sa remána Sinodulu si nu-lu póte dá Senatulu scolariu. Sinodulu are a lua in consideratiune mai multe impregiurári, intre cari si positiunea lui fatia cu institutiunile statului. Pentru aplicarea rezultatelu din sciintie la scóle inca se va ingrijí Sinodulu, si inca poté mai bine decátu Senatulu scolariu. D. Dr. Glodariu. Aceeasi o dicemu si noi, numai cátu nu ne amu intielesu. D. Popescu. Trebuie sa deosebim: vremu noi sa dámu Senatulu scolasticu dreptulu, ce l'au avutu pán'acum organulu de inspectiune alu regimului,— atunci e bunu senatulu scolariu;— dar deca vremu, cá elu sa descopere rezultatele sciintieloru, atunci mai bine aru fi sa priimimú modificatiunea data. D. Presiedinte: Tóte acestea vinu mai tardiu. D. Vis. Romanu va sa observe ce-va la cele díse de antevorbitorulu; acél'a adica se teme, ca regimulu póte sa nu intarésca statutulu, venindu elu in conflictu cu dreptulu de inspectiune alu regimului: pecandu pre noi in proiectulu intregu nimicu nu ne-au imbucuratu mai tare, decátu tocmai capitulu acést'a. Apoi face atentu pre antevorbitorulu la ceea-ce amu facutu pána acum. Dealtmintrea partinesce propunerea d-lui prof. Lengeru. D. Presiedinte va sa dea unele deslusiri. Pán'acum, díce, amu avutu conducerea séu inspectiunea trebiloru scolare astfelu: in comuna amu avutu unu inspectoru comunalu, in protopopiatu unu inspectoru districtualu in persón'a protopopulu; a trei'a a fostu suprem'a inspectiure a Episcopului cu Consistoriulu. Acestea suntu cuvintele celei mai din urma ordinatiuni ministeriale. Eu sumu convinsu, ca inspectiunile acestea, candu aru remané asiá cá pána acumu, nu multiamescu acceptárele obstesci (Asiá e!), si marturisescu, ca inspectiunile acestea nici ca potú multiamí acceptárele obstesci. Asiá dara ce erá de facutu? Erá de facutu aceea, cá sa se reguleze trebile scolare dupa convictiunea obstésca, asiá insa, cá sa nu se vatemé nimicu din acele institute, pre care le-a sanctunatu regimulu. Ce amu facutu pentru scólele parochiale, scimú cu totii, ce amu facutu pentru scólele districtuale, iara scimú cu totii; Acumu sa indreptámu atentúnea nóstra asupr'a supremei inspectiuni scolare. Prin urmare noi nu vremú nici unu institutu nou, decátu celu vechiu sa-lu regenerámu asiá, cá sa ne multiamésca; de unde urméza, ca 'n locu de unu inspectoru supremu, care erá Episcopulu cu Consistoriulu seu, ayemu lipsa de o auctoritate regulata, carea sa conduca trebile scolare in punctele acelea, in care le a condusu pán'acumu Episcopulu singuru cu Consistoriulu; si nu ayemu nimicu sa ne tememú, ca vomu face ceva, ceea-ce aru vatemá pre regimú. Deca scie cine-va ordinatiunile regimului, le sciu si eu; si deca vrea óre-cine sa le observe, si eu sum unulu din cei d'antáiu, care consciinciosu vreau sa le observe; prin urmare cele espuse aici suntu conformu datoritielu nóstre, si asiá §-ulu acést'a credu ca póte remané,

precumu este. (Se priimesce.) — Refert. d. Munteanu: § 176, resp. 159 s'a priimitu din partea Comisiunei cumu este, lasandu afara numai aline'a din urma. (Se priimesce.) — § 177, resp. 160 s'a priimitu din partea Comisiunei intocmai. Prof. Boiu crede, ca nu e prevediutu casulu, candu e vacantu scaunulu eppescu, si aru dori a se dice, ca pe tempulu veduvei scaunulu eppescu Vicariulu generalu porta presidiulu senatului scolariu. D. Alduleanu reflecta, ca cu mórtea Eppului incetéza si functiunea de Vicariu generalu, si acest'a devine numai presiedinte alu Consistoriului; prin urmare numai asiá amu poté dice, ca 'n tempu de vacantia (a Se. eppescu) Presiedintele Consistoriului va presiede si Senatului scolariu. D. Presiedinte. Óre n'aru fi bine a se dice asiá, ca, morindu Episcopulu Consistoriulu denumesce pre presiedintele interimalu alu Senatului scolariu. (Se priimesce asiá.) — D. Munteanu. § 178, resp. 161. Comisiunea l'a modificatu astfelu: Ear membrii ordinari ai Senatului scolariu si supplentii se alegu, si posturile vacante se re'ntregescu prin Sinodulu eparchialu prin barbati competinti. D. Dr. Glodariu propune in locu de prevagulu „competinti“ „de specialitate.“ (Se priimesce §ulu cu adausulu acest'a.) — §-ii 179, resp. 162; 180, resp. 163; 181, resp. 164; 182, resp. 165; 183, resp. 166 se priimescu de Comisiune neschimbati. (Se priimescu.) — § 184, resp. 167 Comisiunea l'a schimbatu asiá: Agendele Senatului scolasticu sunt etc. Pct. 1 l'a priimitu neschimbatu, si dupa o n'trebare a d. dr. Glodariu: ca ce n'tielege Comisiunea prin „a lucrá activu?“ si dupa responsulu datu de refert. d. Munteanu, ca: a lucrá din tóte poterile — se priimesce si din partea Sinodului. Punctu 2. Comisiunea l'a lasatu afara. (Se priimesce.) Pct. 3 (2) l'a priimitu numai pâna la com'a cea d'antáiu. (Se priimesce.) Pct. 4 (3): (a priveghia asupra perfectunarei si portarei morale a profesoriloru si invetiatoriloru) Comisiunea l'a priimitu neschimbatu. D. Lengeru crede, ca prin determinatiunile acestui § se vatema si se dejosesce demnitatea unui professoru. Atestatele si portarea morala a lui, examinata inainte de punerea in oficiu, dau garantia destula pentru portarea lui in venitoriu; ear deca portarea lui de mai tardiu devine rea, acest'a mai bine o póte judeca publiculu decâtu Senatul scolariu. In fine si simtiulu de onóre si demnitate se innadusesce in professori prin astfelu de mesuri. D. Presiedinte e de alta parere: Nu e omu pe lume, dice, care sa fia fara controla si priveghiare, — ci vai de omulu, care sa teme de controla si priveghiare. Motiunea d. Lengeru in sine e dreapta; daru unu Professoru inca e omu si asiá póte aluneca. Noi vorbimu despre Professori din scolele nóstre confessiunale, si vremu, ca densii d. e. pe tempulu slusbei Ddieesci sa nu petreca prin cafenele si carcime (Bravo Asiá e!) Incátu pentru perfectunarea in morala si in sciintie, ce are de a se teme unulu cá acel'a de priveghiare, care intru adeveru in tóte sporesce, cá unu pomu tineru frumosu? D. Dr. Glodariu. Sau observatu din partea d-lui Lengeru despre o ambiciune, séu mai bine: simtiune de ambiciune (Iaritate). — Densulu are a mai observa, ca prin §-ulu acest'a nu vomu poté moralisa pre unu omu, carele au venitu la consciuntate (Iaritate), ci unulu cá acel'a de fric'a §-lui acest'a aru deveni numai unu ipocritu séu fartiarnicu. . . . D. Presiedinte. Destulu, d-le dr. Glodariu! Se priimesce dar punctulu acest'a? (Se priimesce.) Punctulu 5 (4) Comisiunea si Sinodulu l'au priimitu. Pctulu 6 (5), lasanduse afara cuventulu „Patriei.“ Pctulu 7 si 8 cu aceeași modificare se priimescu. La pctulu 9, pre care Comisiunea l'a priimitu, d-lu Lengeru face motiunea urmatóre: A prefige terminulu a mesuratu regulamentulu, ce se emite de consiliulu scolasticu, pentru examinarea aceluor individi, cari aspira la ocuparea vreunui postu professoralu séu invetiatorrescu, si nu potu areta atestate indreptatitóre de a ocupa postulu professoralu, data din partea unui Institutu competentu. Acésta parere o motiveza apoi prin valórea atestatoru date din partea unui institutu recunoscutu, dar' afla si contradicere, deca d. e. unulu dela Universitatea din Vienn'a, care are tóte atestatele prescrise, sa se mai essamineze de Senatul scolariu, ci acest'a o-aru pretinde numai dela acei'a, cari nu-si potu produce atestatele valide. D-lu Presiedinte: Aceste atestate suntú numai pentru finirea studiiloru, dar nu pentru ocuparea unui postu professoralu. Cumu vá examina comisiunea senatului scolariu pre unu concurinte la postulu professoralu, va fi grij'a ei, in sa dela unu examenu specialu (Fachprüfung) nu se póte retrage nimenea. D-lu Lengeru: densulu inca a vorbitu nmai despre aceia, cari producu atestate despre Fachprüfung. Examinele ce se facu d. e. la univrsitatea Viennei, suntú de felulu acest'a, si senatul scolariu, vrendu sa examineze inca odata pre unu ast-

feliu de individú, s'aru pune óre cumu preste universitatea din Vienn'a. Dlu Presiedinte. Unu Dr. de drepturi inca are destule atestate; si totusi candu va sa se face advocatu, trebue se face unu examenu specialu. Dlu Macellariu. Insa cine are odata cualificatiunea de Advocatu, póte fi ori si unde, fara de a se mai examina. Dlu Dr. Glodariu cearca a ilustra parerea Dlui Lengeru prin esemplulu unui Románu Bocovinénu, care-si face examenele inaintea Comisiunei din Vienn'a, producendu unu astfelu de atestatu dela celeberrim'a Universitate din Vienn'a, care apoi óre póte fi priimitu la noi, ori nu? asemenea tineri din Institutulu diecesanu potú fi invetiatori pe bas'a atestatoru loru semestrulé? D. Gaitanu sustine in modu categoricu, ca cine va sa capete unu postu in scolele nóstre confessiunale, trebue sa se supuna si unei censuri din partea organeloru nóstre, si ca testimoniele dela celeberrim'a Universitate din Vienn'a n'au dreptu de a face precineva Professoru la noi, pentru ca eu vreau sa ingrijescu de mine, si pre mine sa me ingradescu, mai inainte de a griji de altii. (Bravo!) Pct. 9 (8) remáne neschimbatu, asemenea pct. 10 (9), lasandu-se afara, cuvintele: din sinulu seu. Pct. 11 (10) Comisiunea l'a stilisatu asiá: a starú, cá numai acei individi sa se puna professori pela gimnasie, cari dupa ce au absolvitu cursulu de Filosofia la vreo universitate, au depusu examenu cu succésu bunu inaintea Comisiunei ad hoc séu din obiectele filologico-istorice, séu din obiectele matematico-fisice, séu din Istoria naturala, precum si din limb'a si literatur'a romana. Dlu Dr. Glodariu i pare reu, ca de si au fostu in comisiune unu barbatu de specialitatea acest'a, totusi s'a scapatu din vedere Filosofia; dar tota impartiel'a acest'a in studii filosofice, matematico-naturale si istorice e rea si intortocata. D. Munteanu declara, ca a facutu impartirea dupa normativulu regimulu din anii trecutú, unde tóte studiile se impartu in doua categorii: istorico-filologice si matematico-fisice. D. Dr. Mesiotu observa dlui Glodariu, ca densulu a propusu in Comisiune, a se dice numai: ce au depusu examenu cu succésu bunu din studiile, la care vrea sa se aplice, in sa priimitu. (Se priimesce propunerea Comisiunei.) Pct. 12 (11) Comisiunea l'au lasatu afara. (Se priimesce.); ceelalte pete comisiunea lea priimitu neschimbate. La pct. 13 (12) D. V. Romanu aduce motiunea: ca de invetiatori in scolele capitale si populare sa se inainteze astfelu de individi, cari cu privire la scolele capitale au absolvitu gimnasiulu micu, ear cu privire la scolele populare patru clase normale. D. Lengeru aru dice: cari au absolvitu cursulu pedagogicu, séu deca au absolvitu numai cursulu teologicu, suntú in stare de a depune examenu din Metodica. D. Popescu crede, ca prin propunerea Dlui Romanu se trage o linia despartitóre intre scolele capitale si populare; sa se lase la judecat'a comisiunei, de este cineva aptu de dascalu séu ba. D. Presiedinte partinesce propunerea dlui Romanu. Dlu Popescu. Suntú invetiatori cu un'a classa mai bunu decâtu altii cu 4. D. Gaitanu. Deca unulu cá acel'a aru fi absolvitu gimnasiulu intregu, atunci esiá mai multu decumu este asiá. D. Puscaru crede, ca §lu sa remána cum este, cáci la Pedagogia si Teologia nu se voru priimi altii decâtu cari au absolvitu 4 clase gimnasiale, respective 4 clase normale. D. Presiedinte. De regula asiá e, dar fiindu plátile fórte mici, adesea trebue sa ne abatemu. D. Popescu. Atunci pentru invetiatorii satesci nu este nici unu avantiamentu. Part. Hanni'a crede ca venimu in contradicere, deca de o parte suntú decisive testimoniele scolare (dupa propunerea Dlui Lengeru, si acumu a dlui Romanu), de alta parte remanu valide numai examenele depuse inaintea senatului scolariu. D. Alduleanu denéga acésta contradicere, de óre ce propunerea Dlui Lengeru nu s'aru priimitu. Par. Prot. Hanni'a. Dupa propunerea dlui Romanu cu 2 séu 3 clase nu póte face nimenea examenu la Senatul scolariu. D. Presiedinte partinesce propunerea dlui Romanu, un'a cá sa silimu pre parinti moralicesce, a nu-si scóte pruncii inainte de vreme din scola, alt'a, cá sa damu o basa Senatului scolariu. P. P. pasu sprijinesce propunerea Dlui Romanu si o intaresce cu esemple din viet'a sea protopopésca. Dlu Macellariu inca doresce acésta, ce dice D. Romanu, dar nu afla la locu. Cáci aci e vorba numai de examinare, dar nu de trecerea prin scole. P. Popéa inca aru dori o cualificatiune cátu se póte de mare din partea invetiatoriloru, dar trebue sa ne uitámu si la impregiurári, si sa nu aducemu o lege, carea mané pómáne nu o vomu poté implini. Deca cineva, si fara de a absolvá Gimnasiulu micu, e invetiatoru bunu, pentru ce sa nu fia? D. Romanu repetiesce propunerea sea, dela care ascépta multu bine. D. Presied. afla temeinica propuneeea d-lui Romanu, cáci altmíntrelea saru poté intemplá, ca cineva sa devina in-

vetiatoriū in class'a 3 s'eu a 4, carea elu însuși nu o au invetiati; asemenea se strica tinerii de prin scóle, cá sa apuce mai curendu dascalii. D. P. o p e s c u. Déca facemu deosebire între scóle, atunci trebuie sa facemu deosebire și între invetiatori, și atunci prin urmare trebuie sa facemu și dóne institute pentru invetiatori: unulu adeca pentru cei dela scóle capitale, altulu pentru cei dela scólele populare. D. P r e s i e d i n t e crede, ca obiectulu s'a desbatutu de ajunsu; și asiá aducendu la votare propunerea commiss. si a d-lui Romanu, dintre acestea Sinodulu priimesce cea d'antáiu. — Pct. 14 (13) și 15 (14) s'au priimitu de Comissiune neschimbati. D. L e n g e r u e de parere, ca pct. 14 și 15 cá unulu ce taia in lucrarile dialantru ale Senatului scolaru, sa remána de totu afara. D. P r e s i e d i n t e apera punctele combatute. D. D r. M e s s i o t a e de parere, ca pct. 14 sa remána afara, ear pct. 15 póte remané cumu e. (Se priimescu punctele, cumu suntu.) — § 185 (168) s'a priimitu din partea comisiunei, punendu-se numai in locu de 9-15, 8-13. (Se priimesce.) — § 186 s'a modificatu ce-va in stilu. D. L e n g e r u observa la §-ulu acest'a, ca de óre ce salariile professorale suntu fixate, de aceea casulu prevediutu aci nu se intempla nici odata. D. P r e s i e d i n t e. Ceea-ce nu s'au intemplatu pána acumu, se póte intempla pe venitoriu. (§-ulu se priimesce dupa propunerea comisiunei.) — § 187 (170), 188 (171) s'au priimitu din partea comisiunei neschimbati. La § 187 d. C i e e i u, (invetiatoriū I. in Sighisior'a) observa, ca tax'a pentru invetiatorii populari e prea mare. (Se priimesce neschimbatu.) Asemenea § 189 (172) din partea comisiunei. D. D r. G l o d a r i u aru dice: Senatulu scol. este deobligatu a-tramite din sinulu seu etc. (Se priimesce.) P. H a n n i ' a afla prea mare diurnulu de 5 f. D. A l d u l e a n u. Nu e prea mare, cáci de aici platesce 3-4 f. carausia, si alte diurne nu are. D. P u s c a r i u recomanda in locu de diurne „despagubire“, (O voce: „Onorariu“ e mai bine. Se priimesce onorariu.) D. P r e s i e d i n t e, fára de a voi sa mai motiveze propunerea sea, aru dori, cá §-ulu acest'a sa remána afara. D. A l d u l e a n u inca au avutu indoiela despre §-ulu acest'a, de órece aici se creeaza unu organu privilegiatoriu, pecandu inca nu suntu descursati cu regimulu in privinti'a consiliaratului de scóle. D. D r. G l o d a r i u. Nu e bine sa remána afara. (§-ulu se sterge.) — §-ii 190 (172) 191 (173), 192 (174) comisiunea i-a priimitu neschimbati. (Se priimescu.)

D. P r e s i e d i n t e. Consecuinti propunerei nóstre' taiarea VIII. (despre Sinodulu mitropolitanu) remáne afara. Asemenea taiarea IX. despre Sinodulu Episcopiloru. Asemenea taiarea X. despre Sinodulu comunu alu Mitropoli ei románe si serbe.

Urméza dar taiarea XI. intr'unita cu taiarea XII. din proiectu: despre dreptulu maiestaticu si alu Corónei. D. A l d u l e a n u. Eri in sectiune s'a hotaritu, ca deórece au caduutu tóte capetele din proiectu despre Mitropolia, si taiarea XII, ce cu deosebita atentiune la mitropolia tractéza despre dreptulu maiestaticu, cá sa Ve rogámu pre Esc. Vóstra, si Esc. Vóstra ni-ati si promisú ce-va in privinti'a acest'a. Ne rogámu dar, sa ni se spuná parerea Esc. Vóstre; cáci noi in privinti'a acest'a, nefiindu pregatiti, nimicu nu potemu propune. D. P r e s i e d i n t e. Parerea mea in privinti'a taiariloru acestor'a, respective a taiarei VII. este: § 120 din carte remáne de totu afara, si in locu de § 221, resp. 175 vinu urmatóarele: Sinodulu eparchialu, dupace a facutu actulu alegerei de Episcopu amesuratu §§loru cutari si cutari, asterne Maiestatei Sele o rogare preaumilita, cá Préinnaltu-Accelasi sa se indure a confirmá si denumi pre noualesulu Episcopu. § 222, resp. 176. remáne, numai cátu vorbele din urma: „prin ajutore banate din vistieri'a statului“ remánu afara si 'n loculu loru se pune „a eparchiei nóstre.“ — D. B o l o g ' a aru dori a se combiná cei doi §§i, din cari celu din urma cuprinde numai motivarea celui d'antáiu. (Se priimesce.) D. A l d u l e a n u. Fiindca si § 223, cá si 222, e numai o motivare a § 221, óre n'aru fi mai bine sa se contraga tu-strei §§-ii intr'unulu? (Se priimesce.) D. P r e s i e d i n t e. Parerea mea se concentreza intr'aceea, ca toti §§-ii din taiarea XI. (220—222) sa remána afara si 'n loculu loru sa vina uniculu acestu §: Dreptulu maiestaticu in privinti'a confirmárei si denumerei noualesului Episcopu din partea Sinodului eparchialu indatoreza pre Sinodulu eparchialu, cá sa asterne Maiestatei Sele c. r. apostolice actulu alegerei noului Episcopu si sa se róge préumilitu, cá Maiestatea Sea sa se indure a sanctiuná pre nou alesulu Episcopu, cá biseric'a sa nu fia fára Episcopu preste tempulu canonicu de trei luni. (Can. 25 alu Sin. ecum. IV.) (Se priimesce.)

Taiarea XII. despre dreptulu supremei inspectiuni a Corónei in privinti'a bisericeii (§ 224 (176) si 226 (177) se priimesce. —

D. B o l o g ' a, crediendu, ca acum e tempulu si loculu pentru unele motiuni facute de DSea si mai nainte, dar delaturate cá neoportune, propune de nou, cá Sinodulu sa ia órecare mesuri pentru regularea parochieloru si dotarea preotímei, adaugendu, ca sa rogámu pre regimulu bisericescu, cá pre celu mai competente in privinti'a acest'a, cá pána la Sinodulu celu mai de aprópe sa faca unu planu pentru regularea parochieloru si protopopiateloru, si pentru dotarea preotímei si a protopopiloru. (Bravo! Sa traiésca!) A-si motiva propunerea crede ca nu e de lipsa, cáci vorbescé ea singura de sine, si asiá róga pre Sinodulu, cá deca e buna, sa o primésca. P. P o p e ' a sprijinesce propunerea d. Bolog'a, adaugendu, ca aru fi de neapérata trebuintia, cá Consistoriulu diecesanu, la insarcinarea Sinodului, sa faca pentru dotarea preotímei nóstre o petitiune cátra diet'a tieriei, carea in curendu are a se readuná. (Sa traiésca!) D. D r. G l o d a r i u. Preotímea nóstra se impartasiesce din partea statului cu unu ajutoriu de 25,000 f. pe anu. DSea au auditu iusa glasuri, ca impartiel'a acest'a nu s'aru face séu nu s'a u fi facutu dupa cuviintia. Propune a se regulá afacerea acest'a prin unu statutu specialu, cá cei ce se ajutóra sa se ajutore dupa merite, dar nu cá de poména. D. P r e s i e d i n t e observa la tóte trei propunerile urmatóarele: Motiunea d. Consiliaru Bolog'a este de totu temeinica, si púrcede din impregiurárele actuale ale eparchiei nóstre si exprímá dorintia nóstra a toturoru, carea merge intr'acolo, cá sa se aduca la o organizatiune mai buna atátu parochiele singuratice, cátu si protopopiatele, pentrucá de aci atárna dupa aceea si imbunatátirea stárei preotiloru nostri. Ce se atinge de aundausulu la motiunea acest'a din partea P. Protosinchelu, acest'a nu-lu aflu temeinicu; pentru ca noi, candu vrem sa rogámu pe regimulu pentru unu ajutoriu, nu potemu sa-i spunemu, ca nu suntu inca gat'a in organizatiunea bisericeii nóstre — si de aci vrem sa atárne ajutoriulu acel'a. Eu amu vrutu sa vorbescú despre acest'a mai multu, dar m'au prevenitu altii. In privinti'a imbunatátirei sórtei preotiloru nostri sa facemu cele ce suntu cu cale si sa ne punemu in legatura cu rogárele si recúrsele nóstre de mai de multu, in urm'a cáror'a diet'a tieriei la anulu 1846⁷, a hotaritu cu privilegiulu regulárei referintieloru domniloru pamentesci si ale iobagiloru, cá si preotímea nóstra si dascalii nostri sa capete pamenturi — unu preotu cáte o sessiune coloniala, unu dascalu o jumetate de sessiune. Asiá dara sa facemu o rogare din partea Sinodului cátra diet'a tieriei, si sa o rogámu sa caute mijlóce, cumu sa puna in lucrare legea dietala din an. 1846⁷.

Ce se atinge de vorbele — nu potú dice motiunea — Dui dr. Glodariu, amu sa observézu, ca e de totu pe cale raticita, candu cutéza aci in gur'a mare sa dica, ca ajutoriulu imperatescu s'aru fi impartitu dupa volnicia s'eu din patima. S'a impartitu dupa voi'a imperatesca de Eppu si de Consistoriulu seu. Eu amu intielesu voi'a acest'a asiá, cá sa se dé din banii acei'a mai antáiu preotiloru celoru mai seraci, dara nu fára nici o socotéla buna si cu o minte sanatósa, va sa dica, inainte de tóte sa se dea o parte din ajutoriulu acel'a preotiloru celoru mai seraci, cari nu umbla pustii si pre la orasie si táguri — suntu silitu sa vorbescú asiá, cáci fatia cu opponentulu nu potú luá altu limbagiu; — alu doilea s'a datu preotiloru, cari suntu mai putínu seraci, apoi s'a datu si se póte dá si preotiloru, cari suntu mai avuti, cari in sa traiescu dupa frie'a lui Ddieu. (Bravo! Sa traiésca!) Si apoi aci e preotímea intr'unu numeru atátu de mare representata, cátu amu trebuitu si eu si Consistoriulu sa impartiescu si interesele anuale ale capitalului clerului de 30,000 f. v. a.; si atátu interesele acestea, care facu 1900 f. pe anu, cátu si ajutoriulu imperatescu léamu impartitu cu privire la o momentósa impregiurare, voiú sa dícu, ca in Ardélu póte sa aiba cine-va multe lucruri, multe victuale de vendiare, si totu sa nu aiba bani, cáci in Ardélu nimicu nu e asiá greu decátu a veni la bani gat'a, si nimicu nu dorescé natiunea asiá cá cultur'a venitorimeii nóstre: a tinerimeii nóstre; asiá dar la impartirea baniloru amu avutu in bagare de séma si pre preoti de aceia, cari tramitu pre fiii loru la scóle. (Bravo! Sa traiésca!) Fórté bine e a vorbi, dara mainainte de a vorbi despre unu lucru, trebuie invetiatu bine; pentru ca póte fi cine-va cátu de invetiatu in Filosofia si Matematica, si totu póte fi ignorantele celu mai mare in lucruri administrative, deca nu le-a studiatu. (Bravo! Fórté bine!) D. A l d u l e a n u. Ce privesce motiunea d-lui Bolog'a, vedu ca e priimita de onoratulu sinodu; in sa incátu pentru propunerea Esc. Vóstre, pentru modalitatea, prin ca-

La n-rulu de astadi se alátura unu supplementu de o jumetate de cóla.

rea sa exprime Sinodulu dorinta sa sea catra regimu, socotescu ca aru fi mai cu scopu, sa luamu acest'a numai la protocolu, in care sa se dechiare Sinodulu, ca recunósce de necese regularea dotatiunei preotiesci si ca ascépta dela on. Consistoriu eppescu, ca acest'a pana la sinodulu venitoriu sa astérna in privinti'a acest'a unu proiectu. (Asia e! bine!) Mai multu credu ca nu aru fi de lipsa sa facemu. — Ce privesce la adausulu dlui Protosinchelu, de-si aru fi de doritu, ca sa fimu ajutorati de regimu, totusi cugetu ca nu aru fi la tempu; pentru ca dotatiune potemu cere numai deca suntemu organizati ca biserica. Apoi nici nu este drumulu competinte, ca noi sa ne adresamu catra dieta inprivinti'a acest'a, pentru ca averile tieriei prin diplom'a din 20 Oct. 1860 au trecut in legislatiunea consiliului imperiale. Tier'a nostra nu mai are nice o avere ca statu, ci namai o avere provinciala, carea sta din fonduri si cari fonduri suntu fiesce-care spre scopulu seu destinate, pentru care se si potu numai intrebuinta. Deca amu recurge la dieta, urmarea aru fi, ca diet'a aru dice catra noi, ca spre scopulu acest'a sa facemu o aruncatura asupra membrilor bisericeii nostre. Ore consultu aru fi, ca noi sa recurgemu la diet'a tieriei spre imbunatatirea stárei materiale a preotiloru nostri prin metodu acest'a? — Din motivele acestea cugetu, ca nu se póte priimi adausulu P. Protosinchelu. — Ce sa tine de motiunea facuta din partea Esc. Sele, ca sa ceremu dela dieta portiunile hotarite in diet'a din 1846, asiá ave din partea mea ca organu alu regimului sa observezu, cumca prin patent'a urbariala din an. 1854 tote legile urbariale de pana atunci s'au stersu. In pat. acest'a se prescrie regularea referintieloru foste intre iobagi si domni, si totdeodata se ingrigesce si despre aceea, ca sa capete partea loru descrisa in lege si preotii, cantorii si bisericile locului. Lege materiale dar avemu, sa grijimu numai ca sa se mantina din partea organeloru esecutive ale regimului. Si aci aru trebui, ca sa se ingrijesca fiacare preotu si dascalu, ca densulu sa-si capete partea sea convenita, si in casu candu nu s'aru pazi prescriesele patente, sa faca apelatiune seu recursu la loculu acel'a, carele este chiamatu sa ingrijesca de esecutarea legiloru. In privinti'a propunerii D-lui Bolog'a, sa se ia, cumu amu disu la inceputu, o declarare la protocolu. — P. Pope'a. E o parere gresita, ca noi nu amu ave dreptu a ne adresá cu rogarea nostra catra diet'a tieriei. D. Gaitanu. Patent'a urb. din 1854 nu da preotiloru nostri mai nimicu. D. Alduleanu. Atunci trebuie sa se faca o motiune pentru modificarea §-ului de lege, care nu ne multumesce. — D. Bolog'a crede, ca aci e loculu pentru o propunere adusa odata, dar atunci delaturata ca neoportuna, si asiá propune, ca 1000 galbini, daruti de reposatulu, Protopopu Ighiana fundatiunei Franciscu-Iosifiane, sa se pastreze sub numele de „Fundatiune Ighiana” alaturea cu fundatiunea Franciscu-Iosifiana. D. Presiedinte desfasura starea lucrului. Reposatulu, de tota onorea demnulu Protopopu Ighianu a darutu fundatiunei Fr.-Iosifiane prin testamentu 1000 #. Neamurile lui s'au incercatu a strica testamentulu, dar nepotendu, s'au rogatu de Consistoriu, ca darulu unchiului loru sa se pastreze ca o fundatiune pe numele lui. Consistoriulu a luat cererea la pertractare si au hotaritu, a nu se abate dela testamentu, dela care crede ca nu se póte abate nici Sinodulu. Deca o voru nepotii acest'a, sa caute schimbarea testamentului pe cale politica. Bani cestiunati inca nu se afla in possessiunea fundatiunei, dar voru veni; si atunci numele reposatului va straluci intre cele d'antaiu ale fundatoriloru pentru biserica si natiune. D. Alduleanu inca e de parerea d. Presiedinte, ca nu se póte face fundatiune pe numele reposatului, dar se va afla totdeun'a alaturata la fundatiunea amintita sub numele lui. D. Bolog'a e multiamitu cu acest'a; caci si DSea numai atata a voitu, ca sa nu se contopesca summa acest'a asiá, incatu sa se perda pomenirea eii. D. Presiedinte. Nici crucerulu unei veduve serace nu se va perde, necum sa se perda astfelu de daru.

P. Hanni'a ca referinte aduce la cunoscinti'a Sinodului, ca comisiunea la capetulu regulamentului a mai facutu unu §, nr. 178, care va suna asiá: Sinodulu eparchialu hotaresce, ca regulamentulu acest'a sa se astérna Maiestatii Sele c. r. apostolice spre preagratiós'a sanctiunare. (Se priimesce.)

D. Presiedinte aduce la ordine cuprinsulu adreselor, ce s'a hotaritu sa se faca din partea Sinodului. D. Macellariu cere cuventu mai nainte, pentru de a trage atentiunea Sinodului si asupra preotiei din fundulu regescu. Pentru dotarea acestei'a s'au facutu legi deosebibile, care deca s'aru fi dusu in deplinire, aru fi multiamitu pre cea mai mare parte a poporului nostru din fundulu regescu; insa parte nu s'a facutu nimicu, parte de totu putinu, ba si unde s'a fa-

cutu ce-va, nu s'a intaritu, asiá incatu si putinulu castigatu iar se póte perde. Propune dar, ca sa se roge Consistoriulu a cere de prin protopopiate datele pentru cele ce s'au facutu in privinti'a acest'a, si Consistoriulu sa staruiesca pentru ducerea in deplinire a legiloru amintite. D. Presiedinte se vnoiesce. D. Alduleanu intielege pre d. Macellariu astfelu, ca sa se eastige date statistice in privinti'a stárei parochieloru si a dotarei preotiloru pana pe Sinodulu urmatoriu; apoi treb'a preotiloru va fi, de a se ingrijí ca sa capete ce-va. P. Hanni'a. S'a facutu o lege din partea Universitati sasesci inca la a. 1848., prin carea pentru preotii nostri din fundulu regescu se otarescu portiuni canonice. Intentiunea d. Jude regescu (Macellariu) e, ca locurile competinti sa arete, ce s'a facutu in privinti'a acest'a, si unde s'a facutu ce-va, sa se intarésca; pentruca pe unele locuri preotimea s'a multiamitu. D. Alduleanu. Aci trebuie o motiune de totu chiara, deca vremu sa facemu ce-va; apoi mai vine si ntrebarea aceea, ca are Preotulu seu invetiatorulu dreptu de a pasi la invoieli eu comun'a? P. Pope'a va sa intrebe, ca unde sa ne mai plangemu, dupace amu intempinatu neumerste pedeci; amu scrisu la In. Guberniu, ba amu cerutu, ca In. Guberniu sa dispuna a se duce la deplinire legea dietala din 1846, seu celu putinu panacandu prin Mai. Sea se voru suspende §§-if acei'a pagubitori pentru noi, sa se oprésca impartirea locurilor comunale; caci la urma, candu vomu ajunge si noi la impartitu, nu vomu mai ave ce impartí. D. Alduleanu crede ca póte asecura pre Sinodulu, ca in privinti'a acest'a s'a lucratu inca forte putinu, si noi n'amu intardiatu. D. Presiedinte afla buna motiunea, dar nu scie, pe ce se baséza; deca vomu sa facemu lucruri mari, trebuie sa avemu documinte. D. Alduleanu. Totu lucrulu acest'a aru trebui datu unei comisiuni. — D. Bolog'a referesce, ca facerea asiá nimitului ursorii s'a concediatu dlui Protosinchelu Pope'a, ear a adresei de multiamita Dlui Dr. Tincu.

P. Pope'a e gat'a cu elaboratulu, si deca binevoiesce Sinodulu, lu va citi (Voci: Sa se citésca!) ori totu deodata; ori punctu de punctu. (Voci: Deodata!) P. Pope'a observa, ca dreptu basa a luat petitiunea deputatiunei celei numerose din 1862, si ca n'au adoptatu terminulu „ursoriu”, ci a numitu actulu „petitiune”. (Citesce conceptulu.) D. Presiedinte e de parere, ca conceptulu sa se predea Presidiului, care sa-lu considere mai de aproape si sa se nteléga asupra lui cu mai multi barbati competinti; dupa aceea se va purisa si se va substerne. (Se priimesce.) D. Puscariu e de parere, ca si adresa sa mérga totu pe calea acest'a [Se priimesce.]

D. Presiedinte pune la ordinea dilei o provisiune interimala pentru Epitropi'a eparchiala; caci hotarire definitiva nu se póte aduce, panacandu nu va fi sanctiunatu regulamentul. Din parte-si aru dori, ca Sinodulu sa roge pre dd. Epitropi de pan'acumu: P. Prot. Hanni'a, d. proprietaru Ioann Brote si d. Senatoru Petru Rosc'a a portá grija si de aci ncolo pentru administrarea averei eparchiale. [Se priimesce cu acclamatiuni pentru dd. epitropi.] — Autenticarea protocolului asemenea propune d. Presiedinte a se concede Presidiului, care cu mai multi membri distinsi ai Sinodului sa-lu revéda si verifice. D. Alduleanu crede, ca ndata se póte alege o comisiune, si propune din parte-si pre P. Protosinchelu Pope'a, P. Protopopu Hanni'a, d. Consiliariu Bolog'a si d. Secretariu Popovicu. [Se priimesce.] — D. Presiedinte propune, ca si Efori'a interimala a fund. Franciscu-Iosifiane sa remana neschimbata. [Se priimesce cu acclamatiuni pentru dd. Efori.] P. Prot. Pannovicu se roga, ca banii fund. Franciscu-Iosifiane pentru mai mare siguritate sa se priimesca in cass'a diecesana. [Se priimesce.]

Cu acestea lucrurile Sinodului sau terminatu. D. Presiedinte se radica acumu, si standu atatu Esc. Sea, catu si tota venerabila adunare, rostesc urmatoriulu

cuventu archiereescu de inchidere:

Asia dar cu ajutoriulu lui Ddieu amu sevarsitu lucrurile sinodului nostru. — Deca este vreo mangaiere adevratu morala, decu este vreo mangaiere purcediatore din frica lui Ddieu si din nesuiela catra totu ce este bunu, care pentru toti tempii remane celu mai bunu: atunci nu e omu, care se simta mai mare mangaiere, de cum simtu eu. (Sa traiésca!)

Eu sum astadi plugariulu acel'a, care cu mare grija a aratu hold'a sea, o a semenatu cu grauntiulu celu mai fructiferu, a avutu tota iern'a, primaver'a si ver'a grija de hold'a s'a, si esindu sa secere, a seceratu secerisiu bogatu. (Sa traiésca!!!)

Inse nu dieu eu acestea in intielesulu bogatului aceluia, despre care cetimu in Evangelia, ca candu si-au umplutu magazinele sele, a vorbitu catra sine: „Vedi suflete, manca, bea

sî te desfeleza acumu⁴, ci eu de totu din contra pentru secerisulu acest'a multiamescu lui Ddieu, dar multiamescu sî ródelor de unde a provenitu secerisulu acest'a bogatu; sî candu dîcu: multiamescu pentru rodulu acest'a, întielegu o a-deverata lauda a inimeloru, a cugetárilor sî portárilor celor întieplete a toturoru membriloru sinodulu nostru. (Sa traiésca ! !)

Sciu, ca veti crede, de aceea dîcu, ca mangaierea acé-s't'a a mea in locu se me faca falosu, sa me faca fudulu, me va umili, sî precumu plugariulu cu atát'a mai mare in-grijire are pentru hold'a s'a, cu câtu vede multimea ródelor, care le capeta de acolo, asiá sî eu secerisulu acest'a du-chovnicescu, care l'amu seceratu, nu-lu privescu de alu meu, ci de alu nostru alu toturoru, sî voiu cautá, cá totu deun'a a-semenea secerisui sa avemu. —

Ati fostu, iubitoru frati sî fii sufletesci! intr'adeveru pe muntele Sionulu, ati petrecutu in cetatea Ierusalimulu celui nou, v'ati apropiatu, ba v'ati impreunatu cu santii sî alesii lui Ddieu, ati doveditu, ca v'ati adunatu in numele lui Isusu Christosu, dar prin portarea sî lucrarea Vóstra ati doveditu totdeodata, ca intr'adeveru Iisusu Christosu a fostu intre noi.

De unde harmoni'a acé-s't'a mare, de unde întielegerea acé-s't'a minunata, de nu de acolo, ca uniculu capu alu bise-ricii nóstre a lucratu in mijloculu nostru ? ! —

In lucrarea nóstra se arata lamuritu adevieria cuvinte-loru mantuatoriulu Christosu, unde dîce: Ca cerulu sî pa-mentulu voru trece, dar cuvintele lui voru remané. — Unde e Iisusu Christosu, acolo numai póte sa fia dragoste sî întie-legere, sî astfelu apoi sfarsitulu inca póte sa fia numai bunu. —

Asiá sî prin portarea sinodulu s'a arelatu, ca cuvintele mantuatoriulu nu voru trece, de sî cerulu sî pamentulu póte sa tréca; sî precumu la inceputu amu dîsu, ca sa multiamimu lui Ddieu, ca ne amu potutu aduná, asiá sî cu finea sa di-cemu: Multiamimu lui Ddieu, ca astfelu amu potutu lucrá spre binele, spre védi'a bisericii sî spre cinstea toturoru. Aminu.

(Sa traiésca ! entusiastice.)

La acé-s't'a respunde P. Archimandritu P o p a s u ur-matórele:

Preasantite sî Prévenerate Parinte! Préluminatu Sinodu ! Cu dreptu cuventu se dîce, ca unu preotu bunu este obinecuventare pentru poporulu, ce-lu pastoresce. Asiá ce vomu dice noi, iubiti ascultator! despre Présant'i'a Sea marele nostru Archiereu, carele atát'a a staruitu pentru imbunatatirea intelectuala, morala sî religiósá a poporulu tienatoriu de biserica nóstra dreptu-credinciósá ? ce vomu dice noi despre Présant'i'a Sea, carele a staruitu intr'atát'a, pentru inzestrarea eparchiei nóstre cu in-semnate fundatiuni, cu realitáti chiáru sî din averea propria a Escellentiei Sele ? (Sa traiésca ! ! — Ce vomu dice despre Archiereulu nostru, carele a midilocitu cu influinti'a sea cea puternica la inaltulu trónu imperatescu, de s'a inzestratu epar-chi'a nóstra cu 50,000 f. v. a. pe totu anulul ? Ce vomu dice, iubiti membri ai venerabilulu Sinodu ! de Présant'i'a Sea bu-nulu nostru Archipastoriu, carele dandu-ne esemplu de cre-dintia sî alipire neclatita cátra inaltulu nostru Imperatu, (Sa traiésca ! !) a condusu corabi'a multu incercatei nóstre natiuni in timpurile cele mai primejdióse, eu invederata primejduire a scumpei sele vietii ? ce vomu dice despre Archiereulu ace-l'a alu nostru, carele a avutu marea bunatate, a ne restituí, a reinviá constitutiunea primitiva a bisericii nóstre dreptu-credinciósá ? Negresitu, ca acé-s't'a vomu fi siliti sa marturisimu, ca venirea Présant'iei sele in acésta eparchia a fostu celu mai mare daru ddieescu asupr'a nóstra a toturoru, cáci Présant'i'a sea este alu doilea Moise, care ne-a scapatu de suferintiele timpuriloru celor vitrigi; ca Présant'i'a sea este vrednicu de a se numi intre Archierei cei mai mari ai bisericii nóstre.

Sî asiá noi membrii Sinodulu, cá adevirati fii ai Escel-lentiei Vóstre, Ve multiamimu cu lacrimi pentru tóte bunatá-tile, ce le-ati versatu asupr'a poporulu nostru din Tranni'a, sî potu dice din tóta Monarchi'a austriaca; Ve multiamimu din genunchi, pentru cruntele ostenele, ce ati pusu la elaborarea proiectulu, sî Ve rogámu sa ne iertati pentru slabiciunile sî nedumeririle, ce amu arelatu in decursulu desbateriloru, sî Ve fagadumu serbatoresce inainte lunei, ca vomu pastrá in inimile nóstre stralucitulu nume alu Escellentiei Vóstre din nému in nému intru binecuventare.

(Sa traiésca ! ! ! entusiastice.)

Sinodulu se inchide la 2 óre dupa amédi. —

Astfelu intre cele mai entusiastice acclamatiuni de bucuria pentru Esc. Sea P. Episcopu Andreiu Baronu de

Si a g u n ' a sî intre manifestatiuni de stima pentru P. Ar-chimandritu Popasu, D. Vicepresiedinte alu Tablei regesci Alduleanu, D. Consiliaru gub. Bolog'a, d. Administr. Puscariu, d. Assessoru Gaitanu, PP. Protosinchelu Pope'a, Protopopu Hanni'a sî alti membri ai Sinodulu urméza esirea din bise-rica sî 'ncheierea Sinodulu.

Cátu au fostu de festive momentele, candu adoratulu Archipastoru a rostitu profundulu seu cuventu, candu P. Ar-chimandritu i-a respunsu cu voce tremurátore de gravitatea simtieminteloru, nu potu sci fár' cei ce au fostu fatia. Pa-rintele Episcopu erá petrunsu pâna la lacrimi; multi din parintii Sinodulu lacrimau. Au fostu momente mari, grave, neuitate sî neuitabile.

S a b i l u in 15 Aprile. (Felurite.) Din intrulu monar-chiei nóstre avemu de a inregistrá mai multe sciri importante. Un'a,e din Ungari'a, ca Cancellarulu Ungariei, Conte F o r -g á c h, in urm'a cererei sele motivate prin impregiurári sa-nitaric, prin p. n. autografu imperatescu din 10|22 Aprile a. c. se pune in pensiune interimala, ear prin alte dóue bilete de mâna administratorulu comitatensu Cont. Arminiu Z i c h y se de-numescé Cancelaru aulicu ungaru, ear Consiliarulu intimu de P r i v i t z e r Cancelaru secundariu aulicu-ungaru. Stramu-tarea acé-s't'a se pare ca sta 'n legatura cu vreunu pasu de-cisivu, ce va sa-lu faca regimulu in Ungari'a séu prin con-chiamarea dietei tieriei, séu prin aducerea la valóre a consti-tutiunei imperiale. — Diet'a transsilvana, in urm'a unei p. n. resolutiuni din aceeași di (22 Aprile nou) se va redeschide in 11|23 Maiu. Esc. Sea D. Gubernatoru, incátu scimu, inca e totu bolnavu; sî asiá demnitatea de Comissaru re-gescu dietalu se va incredintiá altei persóne distinsé. — Din Bucovin'a in fine avemu de a comunicá successive, ca d. Eudoxiu H o r m u z a c h i, marele patriotu alu Bucovinei, e denumitu Capitanu alu tieriei, — unu faptu, la care gratulámu cu cea mai mare fericire tieriei sorori. —

Prospectu politicu.

Siantiurile dela Düppel dimpreuna cu multi prinsi, de multu suntu in manile Prussiloru, sî Daniloru nu le remase de-cátu insul'a Alsen din totu ducatul Schleswig. Armistitiulu se credea ca va fi indata dupa acésta cadere a Daniloru. Dupa scirile mai nóue Danii voru continuá a se aperi sî pe insul'a Alsen sî sî mai departe, déca nu va intreveni confe-rinti'a a linisei partile certante.

Regele Prussiei au cercetatu in persóna câmpurile de lupta din Schlewig. Se dîce ca'n tóte partile pe unde ajungea erá priimitu cu entusiasm. Sunetele in sa, ca cabinetulu din Berlinu aru fi in togmela cu celu din Copenhagen, spre a impartí ducatele asiá incátu Holsteinulu sa fia alu Prussiei sî Schleswigulu alu Daniei — suntu de o natura, cari aru re-cori fórté multu entusiasmulu nemtiescu.

Franci'a, dupa câte greutáti are de gátu, au mai ca-petatu o revolutiune in Algeri'a (Africa). — Amicitia cu Angli'a este inca in crescere sî asi'a de o parte temerea de alta parte speranti'a, ca la conferinti'a ce se va tiené in Loudonu se voru aduce sî alte cestiuni, totu esista sî acum. Politic'a Franciei in cestiunile, ce au sa fia deslegate, va influinti'a fórté multu. Fatia cu aceste se mai radica altu nuoru din Nor-dulu Americi. Uniunea adeca nu vrea sa recunósca pe Im-peratulu messicanu. Conflictulu intre membrii Uniunei care se parea mai deslegatu, prin acésta nerecunósccere se se póte re'nnoi, indata ce partea uniunei, carea se numesce sî confe-deratiune, aru recunósce pre noulu Imperatu. Firesce, ca la unu astfelu de resboiu americanu prelungitu in tipulu acest'a aru trebui sa participe sî europeni.

Vinu pascile, sî Romani'a carea este unu obiectu impor-tantu in politic'a Europei, se afla inca totu cu cele dóue pe-cate de mórte pe anim'a ei, întielegemu servitutea tieraniloru sî legea pentru reprezentanti'a tieriei prin vreocáti-va boieri. Dupa díuarie audimu, ca in comisiuni s'aru fi lucratu unu altu proiectu de lege rurala, de care „Bucimulu“ dîce, ca e mai perfidu decátu chiaru proiectulu lui Catargiu. Noi o cre-demu, pentrucu acumu potemu dice sî noi cu scriptur'a: ca de acumu nu mai credemu Bucimulu, pentrucu singuri ne amu convinsu, vediendu cotiturile sî unghetiele, pe cari apuca unii „patrioti“, numai cá sa impedece cestiunile cele mai vitali. Scirile cele ingreditóre despre invasiuni sî ocupári sî mai scia Domnulu ce au mai incetatu. Díuare cu renume euro-pénu ne arata imposibilitatea acestoru mesuri, pentrucu nu suntu cause. — Guvernulu este energicu, sî intra totu mai multu in reputatiunea Europei civilizate, castiga pe di ce merge po-tere morala, incátu póte pasi categoricu cumu o-au facutu principele Cuz'a mai candu chiaru cu Russi'a. Césta din urma amenintiá cu retragerea consululu, ce inse nu au facutu.